

Na gorąco

Biuletyn PwC na temat MSSF

RMSR publikuje projekt standardu na temat rachunkowości zabezpieczeń.

7 września 2012

O co chodzi?

RMSR opublikowała projekt standardu (review draft), w którym wyszczególnione zostały nowe wymogi w zakresie rachunkowości zabezpieczeń.

Wymogi MSR 39 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń irytowały wielu sporządzających sprawozdania finansowe, ponieważ nie zostały one odpowiednio powiązane z powszechnie stosowanymi praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem. Szczegółowe zasady i wymogi uniemożliwiały w niektórych przypadkach stosowanie rachunkowości zabezpieczeń lub czyniły ją bardzo kosztowną, nawet wówczas, gdy zabezpieczenie było częścią ekonomicznie uzasadnionej strategii zarządzania ryzykiem. Użytkownicy sprawozdań finansowych byli dodatkowo zdania, że obecne rozróżnienie pomiędzy spełnieniem warunków stosowania rachunkowości zabezpieczeń bądź nie było niezrozumiałe; często mieli trudności z pełnym zrozumieniem działań spółki w zakresie zarządzania ryzykiem na podstawie stosowanej przez nią rachunkowości zabezpieczeń.

RMSR zajęła się częścią tych spraw w obecnej trzeciej fazie zastępowania MSR 39 standardem MSSF 9.

Kluczowe postanowienia

Testy efektywności zabezpieczeń oraz prawo do stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Projekt standardu łagodzi wymogi w zakresie oceny efektywności zabezpieczeń, a co za tym

idzie prawa do stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Zgodnie z MSR 39 w obecnym brzmieniu zabezpieczenie musi być zgodnie z przewidywaniami wysoce efektywne (test prospektywny), jak również być na bieżąco oceniane i okazać się wysoce efektywnym we wszystkich okresach sprawozdawczych (test retrospektywny), gdzie „wysoka efektywność” jest zdefiniowana jako test ilościowy w przedziale 80-125%. Projekt standardu zastępuje to wymogiem występowania relacji ekonomicznej pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym oraz wymogiem, aby wskaźnik zabezpieczenia w relacji zabezpieczającej był taki sam, jak relacja wartości pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego, które jednostka faktycznie stosuje dla potrzeb zarządzania ryzykiem. Jednostka będzie miała nadal obowiązek prowadzenia równoczesnej dokumentacji na poparcie rachunkowości zabezpieczeń. Dodatkowo, nieefektywność zabezpieczenia musi wciąż być mierzona i wykazywana w wyniku finansowym.

Pozycje zabezpieczane

Wprowadzono szereg zmian do zasad ustalania, które pozycje można uznać za pozycje zabezpieczane. Zmiany przede wszystkim usuwają ograniczenia, które obecnie nie pozwalały na zastosowania rachunkowości zabezpieczeń w stosunku do niektórych ekonomicznie uzasadnionych strategii zabezpieczeń. Na przykład projekt standardu określa, że składniki ryzyka można wyznaczyć

jako niefinansowe pozycje zabezpieczone, pod warunkiem, że dany składnik ryzyka można wyodrębnić i wiarygodnie zmierzyć. Jest to dobra wiadomość dla jednostek, które zabezpieczają pozycje niefinansowe przed ryzykiem cen towarów, które jest jedynie składnikiem całościowego ryzyka cenowego danej pozycji, i dzięki temu prawdopodobnie więcej zabezpieczeń takich pozycji będzie się kwalifikowało do stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Dodatkowo, projekt standardu uelastycznia zabezpieczanie grup pozycji, chociaż nie obejmuje makro zabezpieczeń (będą one tematem oddzielnego dokumentu w przyszłości). Osoby odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem zazwyczaj grupują podobne ekspozycje i zabezpieczają jedynie pozycję netto (na przykład, wartość netto prognozowanych zakupów i sprzedaży w walucie obcej). Zgodnie z MSR 39 w obecnym brzmieniu, takiej pozycji netto nie można ustanowić jako pozycji zabezpieczonej. Projekt standardu pozwala na to, o ile jest to spójne ze strategią zarządzania ryzykiem jednostki. Jeżeli jednak zabezpieczane pozycje netto składają się z prognozowanych transakcji, rachunkowość zabezpieczeń na bazie netto jest obecnie (w porównaniu do poprzedniego projektu standardu) dostępna jedynie dla zabezpieczeń walut obcych. Po ponownych dyskusjach nad zagadnieniem pozycji zabezpieczonej, Rada zdecydowała też zezwolić na rachunkowość zabezpieczeń w odniesieniu do instrumentów kapitałowych wykazywanych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, mimo że inwestycje te zgodnie z MSSF 9 nie będą miały wpływu na wynik finansowy.

Instrumenty zabezpieczające

Projekt standardu łagodzi zasady stosowania nabytych opcji i nie pochodnych instrumentów finansowych jako instrumentów zabezpieczających. Na przykład zgodnie z obecnymi zasadami rachunkowości zabezpieczeń, zmiany wartości nabytych opcji w czasie są ujmowane w wyniku finansowym na bazie wartości godziwej, co może skutkować znaczącą zmiennością wartości. Natomiast projekt standardu przyjmuje, że nabyta opcja jest podobna do umowy ubezpieczeniowej w tym sensie, że początkowa wartość w czasie (tj. zazwyczaj płacona premia) będzie ujmowana w wyniku finansowym albo przez okres zabezpieczenia, jeżeli zabezpieczenie jest związane z czasem, albo w momencie, gdy zabezpieczana transakcja wywiera wpływ na wynik finansowy, jeżeli zabezpieczenie jest związane z transakcją. Ewentualne zmiany wartości godziwej opcji w czasie będą ujmowane w innych całkowitych dochodach. Ten sam wymóg księgowy może być również zastosowany do elementu odsetkowego kontraktu terminowego. Powinno to skutkować mniejszymi wahaniem wyniku finansowego z tytułu tego rodzaju zabezpieczeń.

W przypadku pytań prosimy o kontakt z zespołem PwC ds. sprawozdawczości finansowej w Polsce:

Tomasz Konieczny: tomasz.konieczny@pl.pwc.com tel, +48 22 523 42 85

Robert Waliczek: robert.waliczek@pl.pwc.com tel: +48 22 523 43 32

Marta Madejska: marta.madejska@pl.pwc.com tel. +48 22 523 41 39

Katarzyna Gospodarczyk-Chlastawa: katarzyna.gospodarczyk@pl.pwc.com tel. +48 22 523 46 65

Niniejszy artykuł został opracowany w celach informacyjnych i stanowi jedynie ogólne wytyczne. Nie było celem tego artykułu udzielenie specjalistycznej porady. Nie uwzględnia on celów, sytuacji finansowej lub potrzeb konkretnego czytelnika i nikt nie powinien działać na podstawie informacji zawartych w artykule przed uzyskaniem niezależnej porady profesjonalisty. Nie udziela się żadnego oświadczenia ani gwarancji (wraźnej lub dorozumianej) co do dokładności lub kompletności informacji zawartych w artykule i – w zakresie dozwolonym prawem – PricewaterhouseCoopers LLP, jego członkowie, pracownicy i przedstawiciele nie biorą na siebie żadnych zobowiązań prawnych lub finansowych ani obowiązku staranności w odniesieniu do działań lub zaniechań Państwa lub dowolnej innej osoby na podstawie informacji zawartych w niniejszym artykule oraz wszelkich decyzji podejmowanych na jego podstawie.

© 2012 PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Wszystkie prawa zastrzeżone. W tym dokumencie nazwa „PwC” odnosi się do PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., firmy wchodzącej w skład sieci PricewaterhouseCoopers International Limited, z których każda stanowi odrębny i niezależny podmiot prawny.

Prezentacja i ujawnianie informacji

Mechanizmy księgowe i wymogi w zakresie prezentacji zawarte w MSR 39 pozostają w większości niezmienione w projekcie standardu. Jednakże projekt wymaga, aby wszystkie informacje dotyczące skutków rachunkowości zabezpieczeń były ujawniane w jednej całościowej nocie w sprawozdaniu finansowym.

Kogo to dotyczy?

Powyższe zmiany mogą potencjalnie mieć wpływ na wszystkie jednostki prowadzące działania w zakresie zarządzania ryzykiem, bez względu na to, czy obecnie stosują rachunkowość zabezpieczeń, czy nie. Z uwagi na to, że wiele wprowadzonych zmian usuwa ograniczenia, jednostki mogą odnieść korzyść z ponownego przyjrzenia się swoim strategiom zarządzania ryzykiem, które obecnie nie spełniają warunków stosowania rachunkowości zabezpieczeń, aby sprawdzić, czy będą je spełniały zgodnie z nowymi zasadami. Nowe wymogi będą obowiązywały dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2015 r. lub później, przy czym wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone tylko wówczas, gdy jednocześnie zostaną przyjęte wcześniej ukończone fazy MSSF 9.

Co należy zrobić?

Rada nie prosi bezpośrednio o uwagi do projektu standardu, ale opublikowała go, aby zapewnić dłuższy okres na jego „przeгляд pod kątem fatalnych w skutkach błędów”, głównie w celu zapewnienia jego wykonalności w praktyce. Publikacja ostatecznej wersji standardu jest przewidywana pod koniec roku 2012. Ze względu na jego potencjalny wpływ na rachunkowość i działalność operacyjną, kierownictwa spółek powinny ocenić skutki nowych wymogów dla obecnych strategii i zastanowić się nad zgłoszeniem uwag do projektu, jeżeli mają obawy co do sposobu ich stosowania w praktyce.

Jeżeli mają Państwo pytania na temat stosowania wymogów zawartych w projekcie standardu lub potrzebują Państwo więcej informacji, prosimy skontaktować się z osobą z PwC odpowiedzialną za kontakt z Państwa firmą.

Zespół Corporate Treasury

Kiedy możemy pomóc?

- Transakcje w walucie obcej
- Finansowanie działalności kredytami bankowymi
- Transakcje zabezpieczające
- Zarządzanie finansami i ryzykiem w ramach grupy kapitałowej
- Ekspozycja na ryzyko kredytowe i ryzyko cen surowców
- Rachunkowość zabezpieczeń

Zespół Corporate Treasury to grupa ekspertów specjalizujących się w rozwiązaniach dla przedsiębiorstw. Oferujemy między innymi:

- Kompleksowe rozwiązania w obszarze zarządzania ryzykiem
- Przeglądy i optymalizację rozwiązań dotyczących pomiaru ryzyka, procesów transakcyjnych, formuł cenowych, systemu limitów, strategii zabezpieczających
- Narzędzia do zarządzania ryzykiem
- Usługi z obszaru wycen i przeglądu instrumentów pochodnych
- Wdrożenia zaawansowanych modeli rachunkowości zabezpieczeń

Nasze doświadczenie – zarządzanie ryzykiem

	Czynnik ryzyka	Pomiar	Zarządzanie
Ryzyko finansowe	<ul style="list-style-type: none"> • Kurs walutowy • Stopa procentowa • Płynność • Zadłużenie	<ul style="list-style-type: none"> • Value at Risk • Mark-to-Market • Analizy scenariuszowe • Analizy wrażliwości • Stress testy	<ul style="list-style-type: none"> • Polityki i procedury • Narzędzia • Pomiar • Limity • Hedging naturalny • Hedging przy użyciu instrumentów finansowych • Raportowanie
Ryzyko cenowe	<ul style="list-style-type: none"> • Paliwa • Metale nieżelazne • Energia		
Ryzyko kredytowe	<ul style="list-style-type: none"> • Default	<ul style="list-style-type: none"> • Rating • Scoring • Impairment	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena i akceptacja ryzyka • Ograniczanie ryzyka • Monitoring

Rachunkowość zabezpieczeń:

- Polityki
- Procedury
- Dokumentacja
- Przegląd i wsparcie w doborze instrumentów
- Narzędzia: wyceny, pomiar efektywności
- Schematy księgowe, wzory ujawnień

Pozwala na zmianę klasycznego ujęcia księgowego instrumentów finansowych tak, by wyeliminować zmienność wyniku finansowego

Zespół Corporate Treasury

Nasz zespół posiada doświadczenie w następujących obszarach:

	Co robimy	Korzyści dla klienta
Identyfikowanie ryzyka i zabezpieczanie	<ul style="list-style-type: none"> „Skanowanie operacji przedsiębiorstwa” Analiza stosowanych formuł i konwencji cenowych pod kątem istniejącego ryzyka Ocena możliwości hedgingu naturalnego Analiza zasadności zabezpieczania	<ul style="list-style-type: none"> Informacja zarządcza na temat ryzyka Mapa ryzyk ze wskazaniem ich istotności Identyfikacja i pomiar ryzyka Mniejsze koszty zabezpieczania ryzyka dzięki zastosowaniu hedgingu naturalnego
Koszty transakcji	<ul style="list-style-type: none"> Analiza kosztu transakcji zabezpieczających (punkty terminowe) Analiza dopasowania zawartych transakcji do rzeczywistych potrzeb (termin, wolumen, rodzaj)	<ul style="list-style-type: none"> Obniżenie kosztów transakcyjnych zabezpieczenia Poprawa pozycji negocjacyjnej z bankami Dobór najwłaściwszego sposobu „ochrony” przed ponoszonym ryzykiem
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> Przegląd struktury finansowania wewnętrznego i zewnętrznego Analiza warunków transakcji (marże, prowizje) Projektowanie rozwiązań z zakresu optymalizacji finansowania działalności (np. cash pooling)	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa alokacji środków w ramach Grupy Poprawa pozycji negocjacyjnej z bankami Wzrost zdolności kredytowej i możliwość uzyskania korzystniejszych warunków finansowania: ceny i kowenantów
Zarządzanie ryzykiem	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie i wdrożenie narzędzi wspierających:<ul style="list-style-type: none"> Raportowanie ryzyka w Spółce i Grupie Proces pomiaru, monitorowania i kontroli poziomu ryzyka Proces zawierania, ewidencji i wyceny transakcji zabezpieczających Projektowanie i wdrożenie procesów zarządzania ryzykiem (w tym procedury oraz polityki)	<ul style="list-style-type: none"> Uniezależnienie wyników finansowych działalności od czynników ryzyka (np. kursów walut, stóp procentowych, cen walut) Przejrzyste zasady zabezpieczania – ochrona przed nadużyciami i zawieraniem bezzasadnych transakcji Efektywny proces podejmowania decyzji
Ujęcie księgowo	<ul style="list-style-type: none"> Przegląd stosowanych przez Spółkę rozwiązań księgowych w zakresie zgodności z przepisami (Ustawa o Rachunkowości, MSR, US GAAP) Projektowanie i wdrożenie rozwiązań z zakresu rachunkowości zabezpieczeń, pozwalających na zarządzanie strukturą bilansu i rachunku zysków i strat (narzędzia, procedury)	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie fluktuacji wyników finansowych Zapewnienie adekwatności ujęcia księgowego względem ekonomicznego sensu transakcji (np. EBITDA vs. część finansowa RZIS) Odzwierciedlenie strategii zarządzania ryzykiem w sprawozdaniu finansowym Możliwość polepszenia wizerunku firmy
Struktura zarządzania ryzykiem	<ul style="list-style-type: none"> Analiza i optymalizacja struktury organizacyjnej, zakresów odpowiedzialności pracowników, kontroli wewnętrznych Przegląd i optymalizacja procesów identyfikacji, pomiaru, monitorowania ryzyka, zawierania transakcji zabezpieczających	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie kosztów operacyjnych Skrócenie i usprawnienie procesu Ograniczenie ryzyka wystąpienia nadużyć Przejrzysty system rozliczania marży handlowej i kalkulacji wyniku ekonomicznego
Przygotowanie do wdrożenia MSSF9	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenia z planowanych zmian Przegląd danych finansowych i działalności Spółki pod kątem analizy wpływu nowych regulacji	<ul style="list-style-type: none"> Określenie danych i mechanizmów niezbędnych do wdrożenia MSSF9 Sprawne przejście na MSSF9 Możliwości stosowania rachunkowości zabezpieczeń w szerszym zakresie

Kontakt

Mariusz Śpiewak

Partner

+ 48 502 184 260

mariusz.spiewak@pl.pwc.com

Ryszard Petru

Partner

+48 601 424 330

ryszard.petru@pl.pwc.com

Michał Motoczyński

Menedżer

+48 519 507 138

michal.motoczynski@pl.pwc.com

Daniel Goska

Starszy Konsultant

+48 519 507 173

daniel.goska@pl.pwc.com

Przemysław Paprotny

Starszy Menedżer

+48 502 184 766

przemyslaw.paprotny@pl.pwc.com